

Особливості політики Східного партнерства у контексті європейської інтеграції України

Доклад присвячений правовим основам політики Східного партнерства і її впливу на розвиток правовідносин України і Європейського Союзу. Робиться висновок про необхідність використання її потенціалу для вступу України у ЄС.

Ключові слова: Європейський Союз, Європейська політика сусідства, Східне партнерство ЄС, співробітництво з Європейським Союзом, європейська інтеграція.

Зовнішньополітичним пріоритетом нашої держави на законодавчому рівні визначено членство в Європейському Союзі¹. Як зазначається у щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України у 2012 р., незмінність європейського вибору України зумовлена «самим фактом цивілізаційної приналежності до спільноти європейських народів. Інтеграція в європейський політичний, економічний і гуманітарний простір є стратегічним орієнтиром і системоутворювальним чинником розвитку держави»². На сьогодні правову основу відносин між Україною та

---

¹ Першим законодавчим актом, в якому перспективною метою вітчизняної дипломатії передбачалося членство в Європейських Співтовариствах, була Постанова Верховної Ради України «Про Основні напрями зовнішньої політики України» від 02.07.1993 р. Див.: Про Основні напрями зовнішньої політики України: Постанова Верховної Ради України від 02.07.1993 р. № 3360-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1993. – № 37. – Ст. 379.

² Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2012. – С. 186.

ЄС становить Угода про партнерство та співробітництво від 14.06.1994 р.¹ (далі – УПС), однак уже парафровано текст нового міжнародного договору (Угоди про асоціацію), що передбачає значно більший ступінь інтеграції України до ЄС шляхом створення поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі, посилення політичного та економічного співробітництва, а також здійснення заходів щодо зближення законодавства України до *acquis* Союзу².

Зацікавленість Європейського Союзу у розвитку відносин із нашою країною обумовлена низкою чинників³, серед яких особливе геополітичне становище України та безпосереднє сусідство у результаті двох останніх хвиль розширень на Схід. У ст. 8 Договору про ЄС⁴ наголошується, що Союз розвиває особливі відносини з сусідніми країнами для створення на основі цінностей Союзу простору добробуту та добросусідства, якому притаманні близькі та мирні стосунки на засадах співпраці. Екс-голова Європейської комісії Р. Проді свого часу зазначав, що «політика добросусідства передбачає, що навколо Європи на Сході і Заході будуть існувати країни, з якими ЄС з часом зможе мати усе спільне – економіку, торгівлю, культуру, тощо – за винятком державних (наднаціональних) інститутів – Європейського

---

¹ Угода про партнерство і співробітництво між Україною, Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 р. // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 24. – Ст. 1794.

² Угода про асоціацію Україна-ЄС: дороговказ реформ / За ред. О. Сушка. – К.: Konrad Adenauer Stiftung, 2012. – 55 с.

³ Більш детально див.: Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна / В. В. Копійка. – К.: Юрид. думка, 2005. – С. 319-333.

⁴ Договір про Європейський Союз від 07.02.1992 р. // Основи права Європейського Союзу: Нормативні матеріали / За заг. ред. М. В. Буromенського. – Х.: Фінн, 2010. – С. 9-46.

парламенту, Європейської Ради, Комісії. Це пов'язано з тим, що Європі потрібні кордони, а тому повинно бути чітке уявлення про те, де європейці хочуть добиватися створення об'єднаної Європи»¹.

Для реалізації вищевказаної норми Договору про ЄС у сфері зовнішньої політики і політики безпеки ЄС реалізуються спеціальні форми співробітництва з його державами-сусідами. Так, у 2004 році з метою створення на Півдні і Сході від нових кордонів розширеного ЄС зони стабільності миру і добробуту шляхом налагодження тісних довготривалих відносин із 16-ма сусідніми країнами було започатковано Європейську політику сусідства. Її метою є надання можливості сусіднім державам брати участь у різних видах діяльності ЄС завдяки тіснішій політичній, економічній, культурній співпраці та взаємодії в галузі безпеки. Важливим етапом розвитку політики ЄС на Сході, але поза рамками Європейської політики сусідства, стало введення у 2007 р. іншого напрямку співробітництва – Чорноморської синергії, що було обумовлено змінами кордонів Союзу у зв'язку зі вступом до нього Болгарії та Румунії.

Вказані політики Європейського Союзу хоча і характеризувалися запровадженням режиму посиленого співробітництва з сусідніми державами, проте не передбачають жодних преференцій щодо набуття членства у зазначеній міжнародній організації. На думку дослідників, саме це є основним недоліком таких форм співпраці з огляду на зовнішньополітичні

---

¹ Цит. за: Байдін Ю. В. Державний суверенітет і його межі в умовах європейської інтеграції (питання теорії): Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Ю. В. Байдін. – Х., 2012. – С. 144.

амбіції останніх¹. У свою чергу політичне керівництво ЄС також розуміє, що відсутність перспективи для надання членства країнам у Східній Європі може перешкоджати стабілізації і подальшому розвитку європейського регіону, поширювати нігілістичні настрої щодо процесів євроінтеграції.

У зв'язку з цим у 2009 році у межах Європейської політики сусідства була започаткована нова форма поглибленої співпраці – Східне партнерство, що передбачає активну взаємодію ЄС з Україною та іншими 5-ма сусідніми країнами (Азербайджаном, Білорусією, Вірменією, Грузією, Молдовою)². Підкреслюючи, що зазначена форма співробітництва також не надає гарантій для держав щодо членства, у ній були започатковані конкретні умови сприяння належній рецепції стандартів ЄС і визначені рамки для подальшого процесу наближення східних партнерів до ЄС завдяки чітко окресленим інструментам співпраці.

Відзначимо, що деякі правові аспекти політики Східного партнерства Європейського Союзу стали предметом наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. У першу чергу варто виділити

---

¹ Політико-правові стандарти ЄС і напрями вдосконалення моделі модернізації сучасної України: Наукова записка / Відп. ред. В. П. Горбатенко. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. – С. 20.

² Ідея розвитку політики щодо майбутніх нових східних сусідів вперше була представлена у 1998 році Міністром закордонних справ Польщі Б. Геремком у його промові на відкритті переговорів щодо вступу до ЄС. Інтерес у розвитку східного виміру європейської політики був обумовлений бажанням Республіки встановити регіональне лідерство у розширеному Союзі. Див.: Депо Б. Східному партнерству два роки: успіх чи невдача для диверсифікованої політики сусідства? / Б. Депо [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eu.prostir.ua/library/248575.html>

праці О. М. Гладенка, Я. М. Костюченка, Ю. В. Мовчан, Т. А. Сауляк, Є. Ю. Трещенкова, К. І. Трубачової, В. В. Халаджи, О. В. Шишкіної, І. В. Яковюка¹, що безпосередньо присвячені досліджуваній тематиці. Разом із тим науковцями дається неоднозначна оцінка концепції Східного партнерства для подальшої інтеграції України до ЄС – від схвальної до стримано-критичної, що пояснюється відсутністю будь-яких юридичних гарантій щодо членства у змісті цього політичного проекту. З урахуванням зазначеного

---

¹ Гладенко О. М. Міжнародно-правове співробітництво України з Європейським Союзом у сфері Спільної зовнішньої політики та політики безпеки: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / О.М. Гладенко; Одес. нац. юрид. акад. — О., 2010. — 21 с.; Костюченко Я. М. Правове регулювання співробітництва України і Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Я. М. Костюченко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2010. — 18 с.; Мовчан Ю. В. Міжнародно-правове регулювання інтеграційних процесів в Європейському Союзі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Ю.В. Мовчан; Ін-т законодавства Верхов. Ради України. — К., 2010. — 20 с.; Сауляк Т. А. Безпековий вимір євроінтеграційної політики України: автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.04 / Т. А. Сауляк; НАН України; Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин. — К., 2011. — 20 с.; Трещенков Е. Ю. Эволюция политики соседства Европейского Союза в отношении Беларуси, Молдовы и Украины : 2003-2010 гг. : Дисс. ... канд. истор. наук : 07.00.15 / Е. Ю. Трещенков; С.-Петербур. гос. ун-т. — Спб., 2011. — 281 с.; Трубачева К. И. Правовые основы реализации политики добрососедства Европейского Союза : Дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / К. И. Трубачева; Моск. гос. юрид. акад. им. О.Е. Кутафина. — М., 2011. — 220 с.; Халаджи В. В. Європейська політика сусідства як напрям зовнішньої політики Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.04 / В. В. Халаджи; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. — К., 2011. — 20 с.; Шишкіна О. В. Сравнительный анализ внешнеполитических ресурсов России и Европейского Союза на пространстве «общего соседства» : Дисс. ...канд. полит. наук : 23.00.04 / О. В. Шишкіна; Моск. гос. ин-т междунар. отношений. — М., 2011. — 222 с.; Яковюк І. Особливості впливу наднаціональної організації на державний суверенітет країн-кандидатів та країн-сусідів (на прикладі Європейського Союзу) / І. Яковюк // Вісн. Акад. прав. наук України. — 2010. — № 3. — С. 12-31.

необхідним є вивчення правових засад політики Східного партнерства, що дозволить визначити її вплив на розвиток правовідносин із нашою державою.

Передусім необхідно звернути увагу, що засадничі положення Східного партнерства визначені у Спільній декларації Празького саміту від 07.05.2009 р.¹, відповідно до якої створюється багатосторонній механізм співпраці сторін, який доповнює двосторонні угоди між ними. Відповідно до вказаного акту метою Східного партнерства є реалізація умов для прискорення переходу до відносин у межах асоціації з ЄС, що передбачає запровадження поглибленої та широкомасштабної зони вільної торгівлі, створення умов щодо підвищення мобільності громадян шляхом лібералізації візового режиму, сприяння регіональному розвитку на основі політики регіонального вимірювання ЄС, запровадження інтегрованої системи управління кордонами, співпрацю у сфері енергетичної безпеки, узгодження внутрішнього права цих країн та приведення їх до стандартів ЄС. Політика передбачає значне фінансування та технічну допомогу країнам у проведенні ними відповідних реформ на національному рівні через Комплексну програму інституційного розвитку.

На відміну від усіх інших політик у рамках Східного партнерства диверсифіковано враховується ситуація в кожній країні та її вибір формату відносин із ЄС, що обумовлює інтенсивність взаємовідносин сторін. Крім того, в основі співробітництва лежить принцип обумовленості, який означає, що на якість

---

¹ Joint Declaration of the Prague Eastern Partnership Summit of 7th of May 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/er/107589.pdf

співпраці з Союзом впливає результативність проведених країною реформ щодо реєстрації стандартів ЄС, успішна реалізація яких передбачає перехід до наступної фази інтеграції. Для України такий індивідуальний підхід є вкрай необхідним, оскільки він дозволяє уникнути гальмування реалізації запропонованих програм і проектів, якщо вони не відповідають національним інтересам окремих держав-партнерів або є несвоєчасними на певному етапі. Східне партнерство доповнене ще й принципом спільності, який полягає у встановленні взаємних прав та обов'язків Євросоюзу і країн-партнерів, що позитивно впливає на поглибленні взаємодії сторін.

Реалізація завдань Східного партнерства передбачає співпрацю Союзу та відповідних третіх держав навколо так званих чотирьох багатосторонніх тематичних напрямів (політичних платформ): (1) демократія, належне управління та стабільність; (2) економічна інтеграція та зближення з політичними курсами ЄС; (3) енергетична безпека; (4) контакти між людьми.

Цілі політики Східного партнерства досягаються як на двосторонньому, так і багатосторонньому рівні шляхом регіонального співробітництва. Двосторонній рівень передбачає поглиблення співпраці ЄС з конкретним партнером по програмі. Таке поглиблення досягається завдяки співробітництву сторін з актуальних питань суспільного розвитку (спрощення візового режиму, реалізації економічних проектів, надання технічної допомоги), а також шляхом укладання угод нового покоління – угод про асоціацію. Зазначимо, що нині ведуться переговори про укладання таких угод з Азербайджаном, Вірменією та Молдовою. Крім того, 30.03.2012 р. відповідна Угода парафорована

Україною та ЄС¹, однак це лише означає, що сторони узгодили її остаточну редакцією. Для набрання чинності вказаний міжнародний договір потребуватиме висловлення згоди на обов'язковість в установленій кожною із сторін формі після проведення юридичної та лінгвістичної експертизи.

Зі змісту Угоди про асоціацію можна зробити висновок, що її принциповим положенням є посилення політичної асоціації та економічна інтеграція з Союзом. Зокрема, в основі політичної асоціації – конвергенція позицій України та Євросоюзу з усіх питань міжнародного миру і безпеки, забезпечення безпосередньої участі України у політиках, агенціях і програмах ЄС, спільність дій з метою забезпечення інтересів національної безпеки Української держави². Економічна інтеграція передбачає створення поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі (далі – ЗВТ+), якій притаманні деякі риси спільного ринку³. Так, на відміну від «традиційних» зон вільної торгівлі, які обмежуються вимогами про скасування спільних мит і кількісних обмежень у взаємній торгівлі промисловими товарами між учасниками, ЗВТ+ поширюється на продукцію сільськогосподарського виробництва та іншу чутливу продукцію, а також сферу надання послуг, заснування компаній, прямих іноземних інвестицій, руху капіталів і платежів, державних закупівель. Отже, запровадження вказаного режиму між Україною та ЄС буде означати участь

---

¹ European Union External Action [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eeas.europa.eu/countries/index_en.htm

² Угода про асоціацію Україна–ЄС: дороговказ реформ / За ред. О. Сушка. – К.: Konrad Adenauer Stiftung, 2012. – С. 14.

³ Варто звернути увагу, що окрема угода про запровадження поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС була парафрована сторонами 10.07.2012 р.

України у найпершій і найпростішій формі європейської економічної інтеграції¹.

Угода про асоціацію здатна суттєво впливати на правовий порядок України та інших країн Східного партнерства, порівняно з чинними для них угодами про партнерство і співробітництво. Так, Угода про асоціацію передбачає включення у національне право країн-партнерів значних блоків норм права Євросоюзу шляхом рецепції багатьох положень Договору про ЄС та Договору про функціонування ЄС² (далі – ДФЄС) та відсилки до регламентів та директив ЄС, на які робляться посилання в додатках та актах органів асоціації.

Зміст Угоди становлять взаємні права та обов'язки сторін, спільні дії та спеціальні процедури, як зазначено у ст. 217 ДФЄС. При цьому положення угод, які стосуються адаптації національного законодавства до права ЄС, мають характер як «твердих», так і «м'яких» зобов'язань залежно від сфер, в яких здійснюється адаптація, та особливостей відносин із конкретною країною. При цьому відмінною рисою Угоди про асоціацію з Україною, порівняно з чинною УПС, є закріплення деталізованих переліків законодавчих актів Євросоюзу, що підлягають запровадженню в Україні із чітко визначеними

---

¹ Теорія міжнародної економічної інтеграції була розвинута угорським економістом Б. Беласою в середині ХХ ст. Вчений обґрунтував доцільність виділення її п'яти основних форм з урахуванням характеру і глибини інтеграційних процесів: зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економіко-монетарний союз, економко-політичний союз. Такий підхід на сьогодні є усталеним в економічній теорії. Див.: Balassa B. The Theory of Economic Integration / B. Balassa. – Homewood: Richard D. Irvin, 1961. – 324 p.

² Договір про функціонування Європейського Союзу від 25.03.1957 р. // Основи права Європейського Союзу: Нормативні матеріали / За заг. ред. М. В. Буруменського. – Х.: Фінн, 2010. – С. 9-46.

строками їх прийняття. Крім того, на відміну від нечіткого законодавчого наближення, передбаченого ст. 51 УПС, процедура адаптації за Угодою про асоціацію охоплює узгодження не лише законодавства, але й практики його застосування в ЄС. При цьому у певних сферах, зокрема, захист права інтелектуальної власності, законодавство у галузі конкуренції передбачається уніфіковане регулювання.

На багатосторонньому рівні передбачено інтенсивне регіональне співробітництво між 6-ма державами-партнерами та ЄС. У довгостроковій перспективі в результаті такого співробітництва планується запровадити зону вільної торгівлі – Економічне співтовариство сусідства на зразок Європейського економічного простору, що охоплює держав-членів ЄС та Європейської асоціації вільної торгівлі. Разом із тим суттєві відмінності між державами-партнерами, у тому числі в їх планах щодо членства в Союзі, значно послаблюють їх взаємодію в рамках Східного партнерства.

Інституційну складову політики Східного партнерства утворюють органи, що забезпечують багатосторонню співпрацю. Для обговорення проблем розвитку партнерства та визначення його пріоритетів, охоплених тематичними платформами, раз на два роки відбуваються зустрічі на рівні голів держав та урядів, а також щорічні зібрання міністрів закордонних справ. Для детального дослідження окремих напрямів співпраці двічі на рік збираються вищі посадові особи держав-партнерів, відповідальні за конкретний напрямок співпраці. Можливими є позапланові зустрічі на міністерському рівні в рамках конкретного сектору.

Крім того, у 2011 р. запроваджено Парламентську асамблею – Євронест (Euronest), до

складу якої входять депутати Європейського парламенту та законодавчих органів держав-партнерів, а також у 2009 р. Форум громадянського суспільства, що об'єднує неурядові організації країн Східного партнерства. Комітет Регіонів ЄС працює над створенням Постійної Конференції регіональних та місцевих влад для Східного партнерства як інструменту для місцевих та регіональних органів влади, який надасть їм право голосу в рамках політики Східного партнерства.

Східне партнерство не передбачає чіткої процедури моніторингу його реалізації, але відповідно до його організаційної структури міністри закордонних справ держав-членів ЄС і східних партнерів на щорічних засіданнях розглядають прогрес і визначають подальші напрями розвитку політики. При цьому щодо відповідної країни-партнера вони можуть приймати лише політичні рекомендації, які не породжують жорстких зобов'язань¹. Крім того, до цього процесу залучаються Євронест та Форум громадянського суспільства, які здійснюють незалежне оцінювання політико-правовим перетворенням у державах-партнерах та можуть також надавати відповідні рекомендації.

Політика Східного партнерства також передбачає участь сусідніх держав у програмах Євросоюзу та роботі його агенцій без права голосу. Такі агенції створюються відповідно до актів Ради ЄС для забезпечення ефективної реалізації політик Євросоюзу та допомоги в регулюванні діяльності в

---

¹ На відміну від загальної політики Східного партнерства в угодах про асоціацію передбачається функціонування розвинутої системи спільних органів на чолі з Радою асоціації, що може ухвалювати юридично-обов'язкові для сторін акти.

окремих секторах. Таким чином, Україна та інші держави-партнери мають право брати участь у політичному житті на рівні Союзу. Правові передумови участі країни у програмах Євросоюзу базуються на рамковому принципі, запозиченому *mutatis mutandis* з практики регулювання відносин із країнами-кандидатами. У зв'язку з зазначеним варто звернути увагу, що 01.11.2011 р. набув чинності Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво 1994 р. про Рамкову угоду між Україною та ЄС про загальні принципи участі України в програмах Співтовариства¹. Цей міжнародний договір дозволяє Україні стати повноправним учасником 23 галузевих програм у сферах енергетики, конкурентоздатності та інновацій, комунікації, споживчої політики, охорони здоров'я, культури, освіти та науки, молодіжної політики тощо².

Вітчизняні та зарубіжні вчені у своїх працях дають переважно позитивну оцінку значення політики Східного партнерства ЄС для України, підкреслюючи, що її послідовна реалізація сприяє зміцненню демократії, забезпеченню верховенства права, запровадженню ефективного управління та поширенню ідеології поваги до прав і свобод людини, що здатне суттєво наблизити Україну до ЄС³. При цьому

---

¹ Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами про Рамкову угоду між Україною та Європейським Союзом про загальні принципи участі України в програмах Союзу від 22.11.2010 р. // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 92. – Ст. 3360.

² Участь України в агенціях і програмах Європейського Союзу: перспективи та можливості / За ред. О. Шумило. – К.: Міжнар. центр перспективних досліджень, 2008. – С. 3.

³ Східне партнерство ЄС: додаткові можливості для євроінтеграції України / [І.Ф.Газізуллін, М.М.Гончар, О.В.Коломієць [та ін.]; за ред. В.Мартинюка; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К.: Агентство «Україна», 2009. – С. 5.

звертається увага, що східний напрямок політики ЄС на відводить Україні окремого важливого місця у вказаному проекті та не передбачає особливих механізмів, що здатні суттєво вплинути на процес європейської інтеграції України. Це пов'язано з тим, що переговори про безвізовий режим, укладання угоди про асоціацію, зону вільної торгівлі, енергетичне співробітництво, участь у роботі агенцій ЄС розпочалися ще до запровадження програми. Відтак участь України у вказаній політиці суттєво не позначиться на темпах її інтегрування до Союзу¹. Реалізація програми «Східне партнерство» сприятиме певним чином наближенню її учасниць до стандартів ЄС, поліпшить взаємодію між ними, проте насправді значно більшу користь від її виконання отримає Європейський Союз².

На нашу думку, політика Східного партнерства ЄС здатна позитивно вплинути на подальший розвиток та поглиблення правовідносин Україна-ЄС виключно за умови активної в ній участі нашої держави та дотримання базових цінностей Союзу. Це обумовлене охопленням вказаною політикою достатньо широких сфер правового регулювання та запозиченням деяких механізмів, перенесених із співробітництва з державами-кандидатами (відносини політичної та економічної асоціації) у процесі їхньої інтеграції до

---

¹ Яковюк В. І. Програма «Східне партнерство» як засіб інтенсифікації відносин ЄС та держав-сусідів Союзу / В. І. Яковюк, В. І. Сало // Програма «Східне партнерство» як правова платформа співпраці України і ЄС: зб. наук. пр. (матеріали міжнар. наук.-практ. семінару, м. Харків, 19 квіт. 2012 р. / редкол.: С. Г. Серьогіна, І. В. Яковюк, О. Я. Трагнюк. – Х.: НДІ держ. буд.-ва та місц. самоврядування, 2012. – С. 10.

² Яковюк І. Особливості впливу наднаціональної організації на державний суверенітет країн-кандидатів та країн-сусідів (на прикладі Європейського Союзу) / І. Яковюк // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2010. – № 3. – С. 26.

Союзу. Таким чином, участь у Східному партнерстві дає можливість Україні збільшити свій передвступний потенціал для забезпечення відповідності критеріям членства у Союзі. З іншого боку, незацікавленість нашої країни у вказаному проекті може викликати негативну оцінку з боку політикуму ЄС та призвести до стагнації переговорного процесу щодо подальшої європейської інтеграції. Тому на даному етапі розвитку відносин із Європейським Союзом для реалізації зовнішньополітичних планів Україні варто належним чином скористатися потенціалом, закладеним у політиці Східного партнерства.

Т. Н. Анакина
Особенности политики Восточного
партнерства в контексте европейской интеграции
Украины

Доклад посвящен правовым основам политики Восточного партнерства и ее влиянию на развитие правоотношений Украины и Европейского Союза. Делается вывод о необходимости использования ее потенциала для вступления Украины в ЕС.

Ключевые слова: *Европейский Союз, Европейская политика соседства, Восточное партнерство ЕС, сотрудничество с Европейским Союзом, европейская интеграция.*

T. M. Anakina
**The Peculiarities of the Eastern Partnership
Politics in the Context of the European Integration of
Ukraine**

The report is devoted to investigation of the Eastern Partnership Politics legal basis and its influence on the Ukrainian-European Union legal relations dynamics. The author comes to the conclusion that it is necessary for Ukraine to use its potential to join the EU.

Key words: *European Union, European Neighborhood Policy, EU Eastern Partnership, cooperation with the European Union, European integration.*